
ЗДІЙСНЕННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

О.С. ДОРОШ,

доктор економічних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ,

e-mail: dorosh_o@nubip.edu.ua

Й.М. ДОРОШ,

доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН,
Інститут землекористування НААН України

e-mail: landukrainenaas@gmail.com

В.А. ФОМЕНКО,

кандидат економічних наук, доцент,
Одеський державний аграрний університет,

e-mail: ph.d.fomenko@gmail.com

Анотація. На підставі проведеного аналізу прийнятих змін до земельного законодавства та нормативно-правових актів, які регулюють земельно-правові відносини під час дії військового стану, доведено, що їх прийняття відбувалось не в системний спосіб. Виявлено, що встановлені спеціальні правила пов'язані зі здійсненням землеустрою та розпорядження земельними ділянками на період військового стану мають різні цілі. Йдеться про спрощення процедури розпорядження землями сільськогосподарського призначення – з одного боку, а з іншого – ускладнено діяльність в сфері землеустрою, земельного кадастру та оцінки земель. Обґрунтовано, що зміни, які вносились в терміновому режимі висвітлили проблему недосконалого земельного законодавства в цілому, позаяк чинне до початку війни земельне законодавство розраховане виключно на мирний час, адже не були належним чином урегульовані питання публічного доступу до чутливої інформації, як: картографічна інформація, відомості про цільове призначення земельних ділянок, найменування землекористувань, назви суб'єктів земельно-правових відносин тощо.

Встановлено, що врегульовано проблему пов'язану із забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності, громадян в умовах військового стану з надання послуг для складання документації із землеустрою, здійснення топографо-геодезичних і картографічних робіт. Із цією метою запроваджено надання спеціальних дозволів Службою безпеки України.

Обґрунтовано гостру потребу системного корегування земельного законодавства, як в контексті здійснення землеустрою в період військового стану та після його завершення (період відновлення), так і потреби гармонізації законо-

давства у зв'язку з європейською інтеграцією, що стане основою для здійснення подальших досліджень.

Ключові слова: землеустрій, військовий стан, нормативно-правове забезпечення, управління, спеціальні правила, земельно-правові відносини.

Постановка проблеми.

Суспільні інтереси пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням земельними ділянками в умовах військового стану значно змінились та ускладнились і потребують встановлення спеціальних правил засобом яких розв'язання невідкладних проблем у суспільстві стало б можливим. Складнощі виникли з таких причин: по-перше, із зони бойових дій підприємства передислокувались на безпечніші території; по-друге, виникла потреба в забезпеченні житлом внутрішньо переміщених осіб; по-третє, потребують відновлення порушені логістичні зв'язки й по-четверте, внаслідок руйнувань спричинених бойовими діями отримали чимало відходів, що потребують місць для їх розміщення.

Зазначені проблеми потребують прийняття невідкладних управлінських рішень, пов'язаних із формуванням земельних ділянок відповідного цільового призначення, їх наданням, проведенням землеустрою, реєстраційними діями щодо прав на землю тощо. Відповідно, чинне законодавство із започаткуванням військових дій в Україні розраховане виключно на мирний час, не були врегульовані питання публічного доступу до чутливої інформації такої як картографічна інформація, відомості про цільове призначення земельних ділянок, найменування землекористувань, назви суб'єктів земельно-правових відносин. Тому

виникла потреба у його перегляді, аналізуванні та наданні пропозицій для оперативного врегулювання земельних питань.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій.

Вивченню завдань сучасного землеустрою в умовах ведення бойових дій присвячено праці незначної кількості вчених. Зокрема, Й.М. Дорош, А.В. Барвінський, О.С. Дорош, Л.А. Свиридова сформулювали завдання землеустрою зумовлені військовою агресією в аграрній сфері й обґрунтували шляхи їх вирішення в сучасному контексті при складанні документації із землеустрою. Акцентовано увагу й на своєчасній реакції на виклики пов'язані зі сферою використання та охорони земель на місцевому рівні для чого наведено алгоритм вилучення із сільськогосподарського обігу пошкоджених унаслідок ведення бойових дій земель. На їхнє переконання «...чинний Порядок консервації земель необхідно доповнити критеріями та показниками для встановлення ступеня механічного руйнування та/або хімічного забруднення...», що дозволить визначити і напрямок та обсяг необхідних реставраційних робіт, і обсяг їх фінансування [1, с. 6-7].

О.С. Дорош, Й.М. Дорош, А.В. Тарнопольський та А.Й. Дорош обґрунтували потребу віднайти баланс в питанні обмеження доступу в умовах військового стану «...до відкритих даних (чутливої інформації) у

системі Державного земельного кадастру..» з метою забезпечення як суспільних інтересів, так і інтересів національної безпеки. Пропозиція науковців полягає в тому, «...що доступ до даних має бути регламентованим та авторизованим...» й запропоновано їх класифікувати за рівнями чутливості, за регламентами доступу, за способами використання та відображення [2, с. 45].

Третяк А.М., Третяк В.М., Капінос Н.О., Гетманьчик І.П., Третяк Р.А. мають напрацювання пов'язані зі здійсненням розрахунків завданої шкоди земельним ресурсам знищеними або порушеними бойовими діями в територіальних громадах, землекористуванню природно-заповідного фонду і іншого природоохоронного призначення, що знищені або порушені бойовими діями (обґрунтовано, що для розрахунків можна використовувати нормативи наведені в чинних нормативно-правових актах). Ними пропонується розробити і затвердити низку нормативно-методичних документів для здійснення оцінки завданої шкоди. Також наведено склад та зміст комплексних планів територіально-просторового відновлення і розвитку землекористування на територіях, які зазнали шкоди внаслідок впливу бойових дій, терористичних актів і надзвичайних ситуацій [3].

Водночас поглибленого вивчення потребують прийняті зміни до земельного законодавства та нормативно-правових актів, які регулюють земельно-правові відносини під час дії військового стану.

Метою дослідження є вивчення, аналізування прийнятих в період військового стану змін до земельного законодавства та нормативно-правових актів у сфері землеустрою та надання

пропозицій для системного їх корегування.

Матеріали і методи наукового дослідження.

Для досягнення мети за обраним напрямом досліджень авторським колективом застосовувалися такі методи наукового пізнання, як: монографічний, системного аналізу та узагальнення. Ознайомлення з науковими працями вчених пов'язаних із здійсненням землеустрою в умовах військового стану відбувалось на основі монографічного методу наукового пізнання. При аналізуванні прийнятих змін до земельного законодавства та нормативно-правових актів, які регулюють земельно-правові відносини під час дії військового стану застосовувався метод системного аналізу. Метод узагальнення слугував для узагальнення інформації та наведення відповідних пропозицій.

Результати дослідження та їх обговорення.

Із введенням військового стану в Україні вирішення питань пов'язаних із володінням, користуванням і розпорядженням земельними ділянками призупинилось із загальновідомих причин. Для врегулювання цих процесів виникла потреба в прийнятті нормативно-правових актів, якими б встановлювалися спеціальні правила засобом яких ці проблеми почали б вирішуватися. У цій відповідності прийнято низку нормативно правових актів, таких як: Закон України від 24.03.2022 № 2145-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в

умовах воєнного стану»; Закон України від 19 жовтня 2022 р. № 2698-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення системи оформлення прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення та удосконалення законодавства щодо охорони земель»; Закон України від 12.05.2022 № 2254-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності»; Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації»; Постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 564 «Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану»; Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 480 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану».

Внаслідок прийняття **Закону України від 24.03.2022 № 2145-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану»** спрощено процедуру передачі земель у користування з урахуванням потреби воєнного часу для проведення посівної кампанії. За Законом користування землями сільськогосподарського призначення має здійснюватися при дотриманні певних правил. Зокрема, пролонгуються терміном на один рік договори корис-

тування земельними ділянками сільськогосподарського призначення за всіма формами власності у разі завершення терміну договору під час воєнного стану, без волевиявлення сторін. Власники землі та землекористувачі не нестимуть відповідальності у разі використання земельних ділянок не за цільовим призначенням. Передбачено, що земельні ділянки сільськогосподарського призначення, що перебувають у державній чи комунальній формах власності надаватимуться у користування для ведення товарного сільськогосподарського виробництва. На час військового стану діє заборона на: приватизацію земельних ділянок на безоплатній основі; проведення земельних торгів які стосуються земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної чи комунальної форм власності (йдеться про права оренди, емфітевзису, суперфіцію) [4].

Водночас, для земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної чи комунальної форм власності на праві постійного користування, передбачена можливість їх надання для ведення товарного сільськогосподарського виробництва терміном до одного року. Із дотриманням вказаного терміну орендарі, суборендарі земельних ділянок сільськогосподарського призначення за всіма формами власності наділені правом передавати ці права іншим особам при укладенні договору в електронній формі. Землі сільськогосподарського призначення державної чи комунальної форм власності, земельні частки (паї), невитребувані та нерозподілені земельні ділянки, а також ті, що залишились у колективній власності можуть передаватися для ведення товарного сільськогоспо-

дарського виробництва терміном до одного року при дотриманні певних умов. Зокрема, орендна плата не може сягати розміру понад 8% нормативної грошової оцінки земельної ділянки, особа, що орендує земельну ділянку позбавлена права щодо компенсації «...власних витрат на поліпшення земельної ділянки..., закладення на земельній ділянці багаторічних насаджень..., зміни угідь земельної ділянки..., зміни цільового призначення земельної ділянки..., використання для власних потреб...загальнопоширених корисних копалин, торфу, лісу, водних об'єктів...», «...будівництво на земельній ділянці об'єктів нерухомого майна» [4]. Договір оренди укладається виключно в електронній формі й засвідчується кваліфікованими електронними підписами обох сторін. Передача в оренду земельної ділянки відбувається поза земельними торгами. Що стосується формування земельної ділянки при передачі в оренду, то цей процес не потребує внесення відомостей щодо неї до ДЗК й присвоєння їй кадастрового номера (підстава – розроблення технічної документації із землеустрою з інвентаризації земель зміст якої спрощений). Право оренди земельної ділянки не підлягає державній реєстрації, натомість реєстрація договору оренди землі є компетенцією районної військової адміністрації. Згідно Закону 2145-ІХ договір оренди землі не підлягає поновленню й укладенню на новий термін і припиняється з його спливом, на який його укладено, разом із тим договір оренди передбачає можливість передачі декількох земельних ділянок на правах оренди одним орендодавцем» [4].

Із метою забезпечення відновлення територій населених пунктів, яким

нанесена шкода як наслідок проведення бойових дій, терористичних актів і диверсій, спричинена виникненням надзвичайних ситуацій, ухвалено **Закон України від 12.05.2022 № 2254-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності»**, яким визначено комплекс пріоритетних заходів для усунення наявних проблем в межах цих адміністративно-територіальних утворень. Зокрема, допускається встановлення чи зміна цільового призначення земельної ділянки не дотримуючись встановлених правил щодо співвідношення між поняттями «вид цільового призначення земельної ділянки» (якщо йдеться про зміну новим видом її цільового призначення) і «вид функціонального призначення території», визначеним відповідною містобудівною документацією. Також передбачено, що у разі встановлення чи зміни цільового призначення земельних ділянок, надання земельних ділянок, що перебувають у державній чи комунальній власності з метою розміщення виробничих потужностей підприємств, переміщених із зони проведення військових дій, будівництва річкових портів (терміналів), виробничо-перевантажувальних комплексів на правах оренди здійснюватиметься за наявності мотивованого висновку з боку уповноваженого органу містобудування та архітектури відповідної сільської, селищної чи міської ради. Водночас для зазначених цілей не допускається використання земель (земельних ділянок) природно-заповідного фонду, іншого природоохоронного призначення, історико-культурного призначення, водного фонду (як виняток - для розміщення річко-

вих портів (терміналів)). Розміщення таких об'єктів на земельних ділянках не може призводити до порушення обмежень у використанні земель із урахуванням двох сфер - забудови та охорони культурної спадщини [5].

У відповідності до Закону 2254-ІХ визначено спеціальні правила щодо реєстрації встановлення та зміни цільового призначення земельних ділянок на час призупинення дії Державного земельного кадастру. В умовах військового стану наявна Книга реєстрації землеволодінь і землекористувань. Якщо витяги із технічної документації про нормативну грошову оцінку для окремої земельної ділянки надати неможливо, то Міністерство аграрної політики та продовольства затверджує усереднені показники нормативної грошової оцінки земель. Ця норма діє виключно під час військового стану [5].

Врегульовано й проблему пов'язану із забезпечення суб'єктів підприємницької діяльності, громадян в умовах військового стану з надання послуг для складання документації із землеустрою, здійснення топографо-геодезичних і картографічних робіт. Із цією метою запроваджено надання спеціальних дозволів Службою безпеки України [6].

Мають місце зміни пов'язані зі сферою регулювання земельних відносин внаслідок прийняття **Закону України від 19 жовтня 2022 р. № 2698-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення системи оформлення прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення та удосконалення законодавства щодо охорони земель».**

Що стосується змін внесених до Земельного кодексу України (зокре-

ма, п. «д» ст. 16; п. «е» ст. 17; ч. 8 ст. 20; ч. 12 ст. 123; ч. 3 ст. 161; ч. 3 ст. 201; ст. 207-209), а також змін внесених до Закону України «Про землеустрій» (зокрема, ст. 38; п. «в» ч. 3 ст. 50 свідчать про те, що не підлягають обчисленню втрати сільськогосподарського виробництва, які виникають в результаті вилучення сільськогосподарських угідь для інших цілей, не пов'язаних із сільським господарством, обмеженням прав власників землі та землекористувачів, включаючи орендарів, або погіршення якості землі, спричинене діяльністю підприємств, установ і організацій з часу набрання чинності Закону 2698-ІХ (від 19.11.2022 р.) [7]. Зазначені зміни до законодавства є свідченням того, що визначення втрат сільськогосподарського виробництва не враховується й при оцінюванні земель, вилучена ця важлива економічна складова й зі складу землевпорядної документації (проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки) [7].

Наразі відомості про обмеження у використанні земель окрім раніше наведеної документації із землеустрою та містобудівної документації, мають відобразитись і в робочих проектах землеустрою та підлягають внесенню до Державного земельного кадастру (п. 5 ст. 111 ЗКУ) [8]. Згідно ч. 4 ст. 54 Закону України «Про землеустрій» зміст робочого проекту доповнено пунктами «е-1» та «ж-1» такого змісту: «е-1) відомості про якісні характеристики угідь, заходи щодо охорони земель і ґрунтів»; «ж-1) перелік обмежень у використанні земельної ділянки» [9].

Із уведенням в дію **Постанови Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 р. № 480 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету**

Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» стало можливим вчиняти правочини, предметом яких є земельна ділянка. Зокрема, нотаріальне посвідчення договорів пов'язаних із відчуженням нерухомого майна, договорів іпотеки, а також довіреностей на право розпорядження нерухомим майном може здійснюватися лише нотаріусами, включеними до «Переліку нотаріусів» Міністерством юстиції України. Вчинення реєстраційних дій щодо речових прав на нерухоме майно покладено на нотаріусів (за встановленим переліком) та державних реєстраторів визначених також Мін'юстом України. Постановою передбачено, що нотаріальне посвідчення договорів пов'язаних із відчуженням нерухомого майна й проведення відповідної державної реєстрації прав не допускається до завершення місячного терміну з дня державної реєстрації права власності відчужувача нерухомого майна (винятком є лише оформлення спадщини). Цим підзаконним актом передбачено заборону на нотаріальне посвідчення договорів пов'язаних із відчуженням нерухомого майна, іпотекою, встановленням довірчої власності на нерухоме майно (йдеться також про внесення змін у такі договори чи їх припинення) та відповідна державна реєстрація прав за пред'явленням довіреності відчужувача/іпотекодавця. Вирішення питань щодо нотаріального посвідчення договорів здійснюється лише за місцезнаходженням нерухомого майна (передбачені певні особливості для Київської області й міста Києва). Щодо державної реєстрації права власності на

нерухоме майно при передачі його у власність юридичної особи як внесок до статутного (складеного) капіталу чи статутного фонду), то діє заборона на проведення реєстраційних дій. Заборона поширюється й у разі передачі нерухомого майна у власність фізичним та юридичним особам, які зі складу засновників (учасників) юридичної особи вийшли [10].

Відбулися на законодавчому рівні й деякі зміни пов'язані з доступом користувачів до відомостей Державного земельного кадастру, що врегульовано **Постановою Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 564 «Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану»**. Припинено доступ для користувачів відомостями ДЗК, перелік яких затверджуються Центральним органом виконавчої влади, що реалізує політику у сфері земельних відносин (йдеться про Держгеокадастр) за погодженням з Мінагрополітики, в межах тих адміністративно-територіальних одиниць, які розташовані в районі проведення бойових дій чи перебувають у тимчасовій окупації. Для решти адміністративно-територіальних одиниць для проведення операцій у системі Державного земельного кадастру передбачені певні особливості. Йдеться про те, що внесення відомостей чи змін до них до Державного земельного кадастру покладено на державних кадастрових реєстраторів Держгеокадастру і його територіальних органів. Перелік кадастрових реєстраторів затверджується Держгеокадастром за погодженням із Мінагрополітики). Для тих користувачів, які мали доступ до початку військових дій (до 24 лютого 2022 року), можуть його отримати за

рішенням Держгеокадастру (підстава – їх клопотання). Первинний доступ користувачам надається у визначеному законодавством порядку [11].

Надання відомостей із Державного земельного кадастру (далі – ДЗК) також може забезпечуватися адміністраторами центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) чи уповноваженими посадовими особами виконавчих органів місцевого самоврядування. До таких відомостей віднесені: витяги з ДЗК про об'єкт ДЗК; довідки із зазначеною узагальненою інформацією про землі (території) форма яких встановлена Порядком ведення ДЗК; вкопювання з картографічної основи ДЗК, кадастрової карти (плану) [11].

Отримати відомості пов'язані із координатами поворотних точок меж об'єктів ДЗК мають можливість лише особи визначені у Переліку кадастрових реєстраторів та визначеним сертифікованим інженерам-землевпорядникам й інженерам-геодезістам. Передбачені й певні обмеження: зазначені відомості не можуть зазначатися ані у витягах із ДЗК, ані у вкопюваннях з картографічної основи ДЗК, ані в копіях документів ДЗК [11].

Згідно Постанови діє заборона й на функціонування Публічної кадастрової карти та оприлюднення відомостей із ДЗК через Публічну кадастрову карту [11].

Законодавством передбачена й можливість відшкодування нанесеної шкоди та збитків власникам землі та землекористувачам спричинених військовими діями. У цій відповідності КМ України ухвалено **Постанову Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 «Про затвердження Порядку визначення**

шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації». Порядком передбачено визначення шкоди та збитків за багатьма напрямками, зокрема, й для завданих земельним ресурсам. Це напрям, який включає шкоду зумовлену забрудненням і засміченням земельних ресурсів, а також пошкодження і знищення родючого шару ґрунту [12]. Для оцінювання обрано такі показники, як:

1) витрати на рекультивацію земель (йдеться про порушені внаслідок військових дій землі, будівництва, облаштування й утримання споруд (інженерно-технічних і фортифікаційних), комунікацій для облаштування державного кордону, прикордонних знаків і просік, огорож));

2) збитки завдані власникам та землекористувачам земельних ділянок сільськогосподарського призначення;

3) витрати пов'язані з відновленням меліоративних систем;

4) шкода, завдана земельним ділянкам і ґрунтам внаслідок забруднення речовинами, які знижують рівень родючості ґрунтів та інші властивості;

5) шкода, завдана земельним ділянкам і ґрунтам внаслідок засмічення земельних ділянок відходами, сторонніми предметами та матеріалами або ж іншими речовинами [12].

Відповідальність за визначення шкоди й збитків за показниками (п. 1-3) на період військового стану покладена на обласні, Київську міську державні адміністрації (військові). Розрахунки здійснюватимуться на основі затвердженої наказом Мінагрополітики методики за погодженням з Мінреінтеграції впродовж шести місяців із часу набрання чинності

Порядком. Відповідно, за показниками підпунктів 4-5 відповідальність покладена на Держекоінспекцію, а розрахунки вестимуться за методикою, затвердженою наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів за поданням Державної екологічної інспекції України за погодженням з Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій [12].

Незважаючи на позитивні зміни, що відбулись у законодавчому полі, які пов'язані із суспільними інтересами щодо володіння, користування й розпорядження земельними ділянками в умовах військових викликів маємо й проблеми, які потребують вирішення. Зокрема йдеться про сферу землеустрою, яка обмежена в своїй діяльності, що негативно позначаються на реалізації земельно-правових відносин в країні.

Висновки та перспективи.

Проведений аналіз нормативно-правових актів, які регулюють земельно-правові відносини, прийнятих під час дії військового стану свідчить про те, що їх прийняття відбувалось не в системний спосіб.

Встановлені спеціальні правила щодо діяльності в сфері землеустрою та розпорядження земельними ділянками на період воєнного стану мають різні цілі. З одного боку, спрощені процедури розпорядження землями сільськогосподарського призначення, а з другого боку, ускладнено діяльність в сфері землеустрою, земельного кадастру та оцінки земель.

Проте, зміни, які вносились в терміновому режимі висвітлили проблему недосконалого земельного законодавства в цілому. Чинне до початку

війни земельне законодавство розраховане виключно на мирний час, не були врегульовані питання публічного доступу до чутливої інформації такої як картографічна інформація, відомості про цільове призначення земельних ділянок, найменування землекористувань, назви суб'єктів земельно-правових відносин.

Беручи до уваги ситуацію, що склалась, вбачається гостра потреба системного корегування земельного законодавства, як в контексті здійснення землеустрою в період військового стану та після його завершення (період відновлення), так і потреби гармонізації законодавства у зв'язку з європейською інтеграцією, що стане основою для здійснення подальших досліджень.

Список використаної літератури

1. Дорош Й.М., Барвінський А.В., Дорош О.С., Свиридова Л.А. Завдання землеустрою в аграрній сфері, викликані військовою агресією, та шляхи їх вирішення. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2022. № 4. с. 6-15. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2022.04.01>
2. Дорош О.С., Дорош Й.М., Тарнопольський А.В., Дорош А.Й. Питання відображення чутливої інформації в Державному земельному кадастрі та її публічність в умовах військових викликів. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2022. № 4. с. 45-56. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2022.04.05>
3. Третяк А.М., Третяк В.М., Капінос Н.О., Гетманьчик І.П., Третяк Р.А. Землепорядкування та оцінка нанесеної шкоди землевпорядкуванню на територіях, що зазнали військових дій в Україні. *Агросвіт*. 2022. № 11-12. с. 3-11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306->

- 6792.2022.11-12.3
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: Закон України від 24.03.2022 № 2145-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20>
 5. Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності: Закон України від 12.05.2022 № 2254-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2254-20>
 6. Про затвердження Порядку видачі спеціальних дозволів на виконання топографо-геодезичних вишукувань під час дії воєнного стану, їх обліку та зберігання: Наказ центрального управління Служби Безпеки України від 23.06.2022 № 159. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0760-22>
 7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення системи оформлення прав оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення та удосконалення законодавства щодо охорони земель: Закон України від 19.10.2022 р. № 2698-IX. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2698-20>
 8. Земельний кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
 9. Про землеустрій: Закон України від 22.05.2003 № 858-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
 10. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2022 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2022-%D0%BF>
 11. Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 р. № 564. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-vedennya-ta-funkcionuvannya-derzhavnogo-zemelnoho-kadastru-v-umovah-voynenogo-s564-070522>
 12. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 р. № 326. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF>
-

References

1. Dorosh Y., Barvinskyi A., Dorosh O., Svyrydova L. (2022). Challenges of land management in the agro sphere, caused by military aggression, and the ways of their solution. *Land Management, Cadastre and Land Monitoring*. 4. 6-15. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2022.04.01>
2. Dorosh O., Dorosh Y., Tarnopolskyi A., Dorosh A. (2022). The issue of the display of sensitive information in the state land cadastre and its publicity in the conditions military conflict. *Land Management, Cadastre and Land Monitoring*. 2022. 4. 45-56. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2022.04.05>
3. Tretiak A., Tretiak V., Kapinos N., Hetmachyk I., Tretiak R. Land planning and assessment of damage to land use in territories affected by military action in Ukraine. *Agrosvit*. 11-12. 3-11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2022.11-12.3>

4. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchyykh aktiv Ukrainy shchodo stvorennya umov dlia zabezpechennia prodovolchoii bezpeky v umovakh voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 24.03.2022 № 2145-IX [On the introduction of amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the creation of conditions for ensuring food security in the conditions of martial law: The Law of Ukraine dated March 24, 2022, No. 2145-IX]. (2022). Vidomosti Verkhovnoii Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-20>
5. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo pershocherhovykh zahodiv reformuvannia sfery mistobudivnoii diialnosti: Zakon Ukrainy vid 12.05.2022 № 2254-IX [On the introduction of changes to some laws of Ukraine regarding the priority measures of reforming the sphere of urban planning activities: The Law of Ukraine dated May 12, 2022, No. 2254-IX]. (2022). Vidomosti Verkhovnoii Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2254-20>
6. Pro zatverdzhennia Poriadku vydachi spetsialnykh dozvoliv na vykonannia topografo-heodezychnykh vyshukuvan pid chas dii voiennoho stanu, yikh obliku ta zberihannia: Nakaz tsentralnoho upravlinnia Sluzhby Bezpeky Ukrainy vid 23.06.2022 № 159 [On the approval of the Procedure for Issuing Special Permits for Performing Topographic and Geodetic Surveys During Martial Law, Their Accounting and Storage: Order of the central administration of the Security Service of Ukraine dated June 22, 2022, No. 159]. (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0760-22>
7. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchyykh aktiv Ukrainy shchodo vidnovlennia systemy oformlennia prav orendy zemelnykh dilianok silskohospodarskoho pryznachennia ta udoskonalennia zakonodavstva shchodo okhorony zemel: Zakon Ukrainy vid 19.10.2022 № 2698-IX [On the introduction of amendments to some legislative acts of Ukraine regarding the restoration of the system of registration of lease rights for agricultural land plots and improvement of the legislation on land protection: The Law of Ukraine dated October 10, 2022, No. 2698-IX]. (2022). Vidomosti Verkhovnoii Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2698-20>
8. Zemelnyi kodeks Ukrainy [Land Code of Ukraine]. (2002). Vidomosti Verkhovnoii Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
9. Pro zemleustrii: Zakon Ukrainy vid 22.05.2003 № 858-IV [On Land Management: The Law of Ukraine dated May 22, 2003, No. 858-IV]. (2003). Vidomosti Verkhovnoii Rady Ukrainy. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
10. Pro vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy shchodo diialnosti notariusiv ta funktsionuvannia yedynykh ta derzhavnykh reiestriv, derzhatelem yakykh ye Ministerstvo yustytisii, v umovakh voiennoho stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.11.2022 № 480 [On making changes to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine regarding the activities of notaries and the functioning of unified and state registers, the holder of which is the Ministry of Justice, in the conditions of martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers of November 16, 2022, No. 480]. (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/480-2022-%D0%BF>
11. Deiaki pytannia vedennia ta funktsionuvannia Derzhavnogo zemelnogo kadastru v umovakh voiennoho stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 07.05.2022 № 564 [Some issues of management and functioning of the State Land Cadastre under martial law: Resolution of

- the Cabinet of Ministers of May 7, 2022, No. 564]. (2022). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-vedennya-ta-funkcionuvannya-derzhavnogo-zemelnogo-kadastru-v-umovah-voyennogo-s564-070522>
12. Pro zatverdzhennia Poriadku vyznachenia shkody ta zbytkiv, zavdanykh Ukraini vnaslidok zbroinoii ahresii rosiiskoi federatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20.03.2022 № 326 [On the approval of the Procedure for determining damage and losses caused to Ukraine as a result of the armed aggression of the russian federation: Resolution of the Cabinet of Ministers of March 20, 2022, No. 326]. (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF>
-

Dorosh O., Dorosh Y., Fomenko V.

IMPLEMENTATION OF LAND MANAGEMENT UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL LAW

LAND MANAGEMENT, CADASTRE AND LAND MONITORING 1'23: 22-33.

<http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2023.01.02>

Abstract. *On the basis of the analysis of the adopted changes to the land legislation and legal acts regulating land relations during the martial law, it was proved that their adoption was not done in a systematic way. It was found that the established special rules related to the implementation of land management and disposal of land plots for the period of martial law have different goals. It is about simplifying the procedure for disposal of agricultural lands – on the one hand, and on the other hand – activities in the field of land management, land cadastre and land valuation are complicated. It is substantiated that the changes that were made urgently highlighted the problem of imperfect land legislation in general, since the land legislation in force before the start of the war was designed exclusively for peacetime, because the issues of public access to sensitive information, such as: cartographic information, information on the purpose of land plots, names of land uses, names of subjects of land relations, etc.*

It has been established that the problem related to the provision of business entities and citizens under martial law for the provision of services for the preparation of land management documentation, topographical, geodetic and cartographic works has been resolved. For this purpose, the provision of special permits by the Security Service of Ukraine has been introduced.

The urgent need for systematic adjustment of land legislation, both in the context of land management during the period of martial law and after its end (recovery period), as well as the need for harmonization of legislation in connection with European integration, which will become the basis for further research, is substantiated.

Key words: *land management, martial law, regulatory and legal support, management, special rules, land relations.*
